

Sygn. akt VII U 653/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Kozłowska-Czabańska
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 lipca 2016 r. w Warszawie

sprawy C. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania C. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 19 lutego 2015r., nr (...)

z dnia 16 kwietnia 2015 r., nr (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru zalicza kwoty uwidocznione w poleceniach przelewów za okres czerwiec, lipiec, wrzesień, październik 1991, luty, kwiecień, maj, czerwiec, listopad, grudzień 1992, luty, marzec, październik 1993,

2. w pozostałym zakresie oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 653/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., ustalił wartość kapitału początkowego C. P. na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości 85.063,00 zł na podstawie art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 01 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1995 r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 84,33%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 84,33% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w części I decyzji ($84,33\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.029,58 \text{ zł}$). Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 14 lat i 9 miesięcy oraz

okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 7 miesięcy i 16 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 60,23% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 01 kwietnia 1982 r. do dnia 31 maja 1983 r., a także nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów (decyzja z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...), k. 123-125 a.r.).

W dniu 07 kwietnia 2015 r. od powyższej decyzji, odwołanie złożył **C. P.**. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, wnosząc o ponowne przeliczenie wartości kapitału początkowego, z uwzględnieniem załączonego przez niego zestawienia poleceń przelewów wynagrodzeń za okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. od dnia 01 czerwca 1991 r. do dnia 31 marca 1994 r. Podkreślił, że są to jedyne, znajdujące się w jego posiadaniu dokumenty, które odzwierciedlają rzeczywistą wysokość otrzymywanych przez niego wynagrodzeń z tytułu wykonywania pracy w ww. zakładzie. Stwierdził, że pozostałe polecenia przelewów zaginęły bądź są nieczytelne. Do odwołania, ubezpieczony załączył zestawienie bankowych poleceń przelewów wynagrodzeń za okres od czerwca 1991 r. do października 1993 r., wskazując, że za miesiąc luty 1993 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.509.100,00 zł, za miesiąc marzec 1993 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.405.300,00 zł, natomiast za miesiąc październik 1993 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.465.000,00 zł (odwołanie z dnia 07 kwietnia 2015 r. wraz z załącznikiem k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 kwietnia 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie. Ustosunkowując się do argumentacji zawartej w odwołaniu, przywołał treść § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe, który wprowadza ograniczenia dowodowe w zakresie stwierdzania wysokości wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty. Organ rentowy podkreślił, że na okoliczność ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, odwołujący przedłożył umowę o pracę oraz tzw. przeszeregowania i świadectwo pracy, z których to dokumentów jednoznacznie wynikają kwoty przysługujących wynagrodzeń. Wskazał, że dokumenty te zawierają również informację, że w spornym okresie czasu, odwołującemu przysługiwały premie i dodatki, które były wypłacane zgodnie z regulaminem premiowania, stanowiącym załącznik nr 3 do systemu wynagrodzeń, jednak brak jest danych umożliwiających ustalenie ich rodzaju i wysokości. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że kwoty przedstawione w poleceniach przelewów różnią się od kwot wynikających ze wskazanych powyżej dokumentów, gdyż prawdopodobnie oprócz wynagrodzenia zasadniczego zawierają także inne składniki uposażenia, co do których nie ma informacji, z jakiego tytułu zostały wypłacone, a także czy odprowadzono od nich składki na ubezpieczenia społeczne. Powołując się na stanowisko Sądu Apelacyjnego, wyrażone w wyroku z dnia 30 października 2013 r. (III AUa 269/13), organ rentowy podkreślił, że wszystkie składniki wynagrodzenia, które mają być przyjęte do podstawy wymiaru świadczenia muszą być ustalone w sposób pewny i nie budzący wątpliwości. W ocenie organu rentowego, przedstawione polecenia przelewów nie spełniają tych kryteriów, a ponadto są nieczytelne. Na tej podstawie organ rentowy stwierdził, że zaskarżona decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (odpowiedź na odwołanie z dnia 24 kwietnia 2015 r. k. 4 a.s.).

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., ponownie ustalił wartość kapitału początkowego C. P. na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości 116.960,58 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 140,16%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 140,16% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w części I decyzji ($140,16\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.711,20 \text{ zł}$). Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 14 lat i 9 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 7 miesięcy i 16 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 60,23% oraz średnie dalsze trwanie

życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 01 kwietnia 1982 r. do dnia 31 maja 1983 r., a także nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów. Obliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego, organ rentowy za rok 1991 przyjął zarobki – dochód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 19.105.290,00 zł, za rok 1992 w kwocie 37.200.000,00 zł, natomiast za rok 1993 w kwocie 44.400.000,00 zł (decyzja z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), k. 146-147 a.r.).

Na rozprawie w dniu 01 lipca 2016 r. odwołujący oświadczył, że rozszerza swoje odwołanie na decyzję z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...). Odwołujący zakwestionował powyższą decyzję w zakresie nieuwzględnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do wyliczenia jego kapitału początkowego, wynagrodzenia za pracę osiąganego w latach 1991-1993 w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. w wysokości, wynikającej z przedłożonych przez niego poleceń przelewów za ww. okres czasu. Z kolei pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołań od decyzji z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...) oraz od decyzji z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), wskazując, że za okres od 1991 r. do 1994 r. do wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy przyjął wynagrodzenie odwołującego, wynikające z przedłożonych przez niego angaży (protokół rozprawy z dnia 01 lipca 2016 r. k. 36-38 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony C. P., urodzony dnia (...), w dniu 06 sierpnia 2014 r., złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., pierwszy wniosek o ustalenie wartości kapitału początkowego. Wówczas, wśród dokumentów obrazujących przebieg jego aktywności zawodowej w latach 1991-1994 skarżący przedłożył m.in. świadectwo pracy dotyczące zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. od dnia 01 czerwca 1991 r. do dnia 31 marca 1994 r., legitymację ubezpieczeniową oraz informacje o przyjętych stawkach osobistego zaszeregowania, w których zostało wskazane, że z dniem 01 października 1991 r. odwołującemu zostały powierzone obowiązki kierownika budowy za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 1.900.000,00 zł, z dniem 01 grudnia 1991 r. obowiązki głównego specjalisty ds. kalkulacji za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 2.500.000,00 zł, z dniem 01 lipca 1992 r. obowiązki kierownika budowy za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 3.700.000,00 zł, natomiast z dniem 01 września 1992 r. obowiązki specjalisty ds. przygotowania produkcji za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 3.700.000,00 zł. Dodatkowo odwołujący dołączył polecenia przelewów wynagrodzeń, w których wskazane zostało, że za miesiąc lipiec 1991 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.027.400,00 zł, za miesiąc wrzesień 1991 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.394.400,00 zł, za miesiąc październik 1991 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.889.600,00 zł, za miesiąc kwiecień 1992 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.143.800,00 zł, za miesiąc luty 1992 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.061.200,00 zł, za miesiąc maj 1992 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.140.100,00 zł, za miesiąc czerwiec 1992 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 2.949.100,00 zł, za miesiąc listopada 1992 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 4.996.700,00 zł, za miesiąc październik 1993 r. wynagrodzenie w kwocie 3.465.400,00 zł. Pozostałe załączone przez odwołującego polecenia przelewów m.in. za miesiąc czerwiec 1993 r., za miesiąc czerwiec 1991 r. oraz za miesiąc kwiecień 1993 r. okazały się nieczytelne. Za powyższe okresy czasu, ubezpieczony nie przedłożył w organie rentowym wystawionych przez pracodawcę druków Rp-7, potwierdzających wysokość otrzymywanego przez niego wynagrodzenia (wniosek z dnia 06 sierpnia 2014 r. k. 1-9, informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 11-17, legitymacja ubezpieczeniowa k. 23-27, świadectwo pracy z dnia 31 marca 1994 r. k. 31, informacje o przyjętych stawkach osobistego zaszeregowania k. 4349, polecenia przelewów k. 51-79 a.r., zeznania odwołującego k. 15-16, k. 21-22 a.s.).

Decyzją z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., ustalił wartość kapitału początkowego C. P. na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości 85.063,00 zł na podstawie art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 01 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1995 r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 84,33%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy

ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 84,33% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w części I decyzji ($84,33\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.029,58 \text{ zł}$). Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 14 lat i 9 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 7 miesięcy i 16 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 60,23% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 01 kwietnia 1982 r. do dnia 31 maja 1983 r., a także nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów. Obliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego, organ rentowy za rok 1991 przyjął zarobki – dochód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 19.105.290,00 zł, za rok 1992 w kwocie 37.200.000,00 zł, natomiast za rok 1993 w kwocie 44.400.000,00 zł (decyzja z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...), k. 123-125 a.r.).

Kolejną decyzją z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego C. P. na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości 116.960,58 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 140,16%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 140,16% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w części I decyzji ($140,16\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.711,20 \text{ zł}$). Analogicznie przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 14 lat i 9 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 7 miesięcy i 16 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 60,23% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił także okresu od dnia 01 kwietnia 1982 r. do dnia 31 maja 1983 r. oraz nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów. Obliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego, organ rentowy za rok 1991 przyjął zarobki – dochód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 19.105.290,00 zł, za rok 1992 w kwocie 37.200.000,00 zł, natomiast za rok 1993 w kwocie 44.400.000,00 zł (decyzja z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), k. 146-147 a.r.).

Od powyższych decyzji, C. P. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie. Ostatecznie ubezpieczony zakwestionował obydwie decyzje organu rentowego z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...) oraz z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...), w zakresie nieuwzględnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do wyliczenia jego kapitału początkowego, wynagrodzenia za pracę osiąganego w latach 1991-1993 w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. w wysokości, wynikającej z przedłożonych przez niego poleceń przelewów za ww. okres czasu (odwołanie z dnia 07 kwietnia 2015 r. wraz z załącznikiem k. 2-3 a.s.).

Wobec prezentowanych przez stronę wątpliwości, co do prawidłowości dokonanych przez organ rentowy ustaleń, a w szczególności wysokości wynagrodzenia osiąganego przez C. P. w latach 1991-1993 z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O., Sąd Okręgowy zobowiązał wnioskodawcę do złożenia oryginałów poleceń przelewu, których kserokopie zostały dołączone do akt rentowych oraz zaświadczenia z banku (...) na okoliczność ustalenia, czy w latach 1991-1993 wraz z przelewem wynagrodzenia na konto były także przekazywane papierowe polecenia przelewów, a jeżeli tak to w oparciu o jakie przepisy prawne. Na podstawie przedłożonych przez odwołującego dokumentów, Sąd Okręgowy ustalił, że wynagrodzenie za pracę ubezpieczonego w latach 1991-1993 otrzymywane z tytułu świadczenia pracy w ww. zakładzie pracy kształtowało się w następujący sposób: za miesiąc czerwiec 1991 r. – 1.885.400,00 zł, za miesiąc lipiec 1991 r. – 4.027.400,00 zł, za miesiąc wrzesień 1991 r. – 3.394.400,00 zł, za miesiąc październik 1991 r. – 3.889.600,00 zł, za miesiąc luty 1992 r. – 4.081.200,00 zł, za miesiąc kwiecień 1992 r. – 4.143.800,00 zł, za miesiąc maj 1992 r. – 4.140.100,00 zł, za miesiąc czerwiec 1992 r.

– 2.949.100,00 zł, za miesiąc listopad 1992 r. – 4.996.700,00 zł, za miesiąc grudzień 1992 r. – 4.996.700,00 zł, za miesiąc luty 1993 r. – 3.509.103,00 zł, za miesiąc marzec 1993 r. – 4.405.300,00 zł i za miesiąc październik 1993 r. – 3.465.400,00 zł (polecenia przelewów k. 149 a.r.).

W piśmie procesowym z dnia 26 kwietnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. sprecyzował, że w oparciu o przedłożone przez odwołującego polecenia przelewów nie można ustalić wysokości wynagrodzenia odwołującego i tym samym podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Organ rentowy zaznaczył, że jak wynika z przeszeregowania z dnia 01 października 1991 r. od tej daty, ubezpieczonemu przyznano kategorię IV i kwotę w wysokości 1.900.000,00 zł miesięcznie wynagrodzenia. Wskazał także, że z polecenia przelewu za ten miesiąc wynika, że wynagrodzenie wyniosło wówczas 3.889.600,00 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że na kwotę tę składały się również kwoty premii i dodatków, o których mowa w umowie o pracę wypłacane na zasadach i warunkach określonych w przepisach o wynagrodzeniu, układzie zbiorowym pracy, zgodnie z regulaminem premiowania, brak jest jednak wiedzy z jakiego tytułu zostały one wypłacone oraz, czy były od nich odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne. Wobec powyższego, zdaniem organu rentowego brak jest podstaw do przyjęcia w zakresie ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego kwot wskazanych w poleceniach przelewów (pismo procesowe z dnia 26 kwietnia 2016 r. k. 33 a.s.).

Ustalenia stanu faktycznego, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o akta emerytalno-rentowe odwołującego, jak również dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Za wiarygodne, co do zasady Sąd Okręgowy uznał również zeznania odwołującego C. P. (k. 15-16, k. 21-22 a.s.), jako że były one logiczne, spójne, a nadto korespondowały z materiałem rzeczowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania C. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 lutego 2015 r., znak: (...) oraz od decyzji z dnia 16 kwietnia 2015 r., znak: (...) w znacznej części zasługują na uwzględnienie, wywołując konieczność zmiany zaskarżonych decyzji.

Przed przystąpieniem do zasadniczych rozważań prawnych nad istotą niniejszego rozstrzygnięcia, należy odwołać się do przepisów stanowiących jego podstawę materialnoprawną. O wysokości podstawy wymiaru, jako jednego z elementów mających niewątpliwą wpływ na obliczenie kapitału początkowego decyduje wysokość uzyskiwanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie wskazanym do ustalenia tej podstawy. Zgodnie bowiem z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w przepisie art. 174, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z przepisem art. 26 ust. 3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, czyli 01 stycznia 1999 r. W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w przepisie art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Ponadto zgodnie z art. 174 ust. 3 cytowanej ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od

dnia 01 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent.

Odnosząc powyższe do realiów rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, że istota sporu sprowadzała się do udowodnienia przez odwołującego wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywał, będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. w latach od 1991-1993 r. Zauważyć należy, że trudności dowodowe w tym zakresie wynikały z faktu, że za sporny okres czasu brak jest kompletnej dokumentacji pracowniczej i zarobkowej wnioskodawcy. W powyższym zakresie odwołujący przedłożył świadectwo pracy dotyczące zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. od dnia 01 czerwca 1991 r. do dnia 31 marca 1994 r., informacje o przyjętych stawkach osobistego zaszeregowania, jak również oryginały poleceń przelewów wynagrodzeń, opatrzone pieczętką zakładu pracy, z których wynika, że wynagrodzenie za pracę ubezpieczonego w latach 1991-1993 otrzymywane z tytułu świadczenia pracy w ww. zakładzie pracy kształtowało się w następujący sposób: za miesiąc czerwiec 1991 r. – 1.885.400,00 zł, za miesiąc lipiec 1991 r. – 4.027.400,00 zł, za miesiąc wrzesień 1991 r. – 3.394.400,00 zł, za miesiąc październik 1991 r. – 3.889.600,00 zł, za miesiąc luty 1992 r. – 4.081.200,00 zł, za miesiąc kwiecień 1992 r. – 4.143.800,00 zł, za miesiąc maj 1992 r. – 4.140.100,00 zł, za miesiąc czerwiec 1992 r. – 2.949.100,00 zł, za miesiąc listopad 1992 r. – 4.996.700,00 zł, za miesiąc grudzień 1992 r. – 4.996.700,00 zł, za miesiąc luty 1993 r. – 3.509.103,00 zł, za miesiąc marzec 1993 r. – 4.405.300,00 zł i za miesiąc październik 1993 r. – 3.465.400,00 zł. Jednocześnie należy zaznaczyć, że strona przedstawiająca dowód z dokumentu, który znajduje się w jej posiadaniu, odpowiedzialna jest za stan tego dokumentu i tym samym jego przydatność do stwierdzenia określonego faktu. W niniejszej sprawie odpowiedzialność procesową z tytułu przedstawienia dowodów na okoliczność wysokości otrzymywanego wynagrodzenia ponosi więc odwołujący. W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, iż z uwagi na fakt, że pozostałe przedstawione przez odwołującego oryginały poleceń przelewów wynagrodzeń za 1993 r. są nieczytelne w rubrykach, odnoszących się do kwoty wynagrodzenia oraz okresu za jaki zostało ono wypłacone, to tym samym nie mogą one stanowić dowodu w niniejszej sprawie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował powyższy dokument w postaci oryginałów poleceń przelewów wynagrodzeń odwołującego za okres jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. w latach 1991-1993, odwołując się w tym zakresie do ograniczeń dowodowych, wynikających z przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412), który zawiera w § 21 wykaz środków dowodowych, którymi można dowodzić wysokość zarobków, stanowiących podstawę wymiaru emerytury. Odnosząc się jednak do argumentacji organu rentowego, stanowiącego podstawę zaskarżonej decyzji, stwierdzić należy, że przepisy rozporządzenia, regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r., sygn. akt I UK 115/06). W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje więc możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o inną dokumentację, potwierdzającą okres oraz warunki zatrudnienia, taką jak umowy o pracę, świadectwa pracy, legitymacje ubezpieczeniowe, angaże, jak również w oparciu o inne środki dowodowe, w tym m.in. oryginały poleceń przelewów wynagrodzeń. W tym miejscu należy również zauważyć, że zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, zarówno osobowego, jak i rzeczowego. W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie obowiązują bowiem ograniczenia dopuszczalności dowodów przewidziane w art. 246 k.p.c. i 247 k.p.c. w związku z art. 304 k.p.c. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych, stwierdzających charakter pracy, jak również czasookres i warunki zatrudnienia, na które w toku postępowania powołuje się organ rentowy.

Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Nie są one wymagane jedynie wówczas, gdy konto

ubezpieczonego zawiera dane pozwalające na ustalenie prawa i wysokości świadczenia lub gdy zostały już wcześniej złożone w ZUS dla celów ustalenia kapitału początkowego, albo prawa lub wysokości świadczeń na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów. W sytuacji natomiast, gdy zakład pracy nie posiada dokumentacji placowej, dowodem potwierdzającym wysokość zarobków w celu ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych mogą być również oryginały poleceń przelewów wynagrodzeń, zawierające odpowiednie wpisy. Wskazać również należy, że pracodawca wystawiając wskazane polecenie przelewu wynagrodzenia za konkretny miesiąc, uwzględnia w nim składniki wynagrodzenia, które bezwarunkowo przysługiwały pracownikowi w czasie trwania zatrudnienia, jako stałe składniki w określonej wysokości. Chodzi tu o wynagrodzenie określone w stałej miesięcznej wysokości oraz inne składniki wynagrodzenia określone kwotowo. Jeżeli pracownik otrzymywał wynagrodzenie godzinowe, to może zostać wskazana także informacja dotycząca liczby faktycznie przepracowanych godzin w danym okresie czasu (pozwalającej na obliczenie kwoty wynagrodzenia osiągniętego w danym miesiącu). Pracodawca w treści wskazanego powyżej dokumentu nie ma jednak obowiązku wyszczególnić określonych składników wynagrodzenia, podobnie jak w przypadku dokonywania wpisów w legitymacjach ubezpieczeniowych. Ważne jest natomiast, aby dokument ten zawierał kwotę wynagrodzenia, okres, w którym wynagrodzenie to zostało osiągnięte oraz pieczętą zakładu pracy. Wskazać również należy, że obowiązujące w ubiegłych latach regulacje dotyczące dokumentów wystawianych przez pracodawcę, w tym legitymacji ubezpieczeniowych, zasad dokonywania wpisów oraz wzorów tych dokumentów nie zawierały warunku zamieszczania imiennej pieczętą osoby dokonującej lub odpowiedzialnej za wpis dotyczący wynagrodzeń. Obowiązek taki wprowadzony został dopiero przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 16 maja 1991 r. w sprawie wzoru i trybu wystawiania legitymacji ubezpieczeniowych (Dz. U. Nr 51, poz. 223), poprzez określenie takiego wymogu we wzorze legitymacji, stanowiącej załącznik Nr 1 do tego rozporządzenia. Stąd też wpisy o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, dokonywane w funkcjonujących od lat 50 dokumentach, często są zaopatrzone jedynie pieczętą zakładu pracy i nie zawierają pieczętą imiennej osoby odpowiedzialnej za wpis. Jednakże brak pieczętą imiennej, szczególnie w dokumentach starego typu, nie eliminuje wpisu o wysokości wynagrodzenia, jako środka dowodowego, jeżeli całość dokumentu oraz dokonane w nim wpisy nie budzą zastrzeżeń, co do ich autentyczności.

Ze złożonych przez odwołującego w toku postępowania sądowego dokumentów w postaci oryginałów poleceń przelewów w sposób jednoznaczny wynika, jakie wynagrodzenie odwołujący osiągnął w miesiącu czerwcu, lipcu, wrześniu 1991 r., w miesiącu lutym, kwietniu, maju, czerwcu, listopadzie i grudniu 1992 r. oraz w miesiącu lutym, marcu i październiku 1993 r. Jednocześnie dokumentacja ta nie została skutecznie podważona przez organ rentowy, który wskazywał jedynie, że kwoty przedstawione w poleceniach przelewów różnią się od kwot wynikających z pozostałej dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego, w tym z poszczególnych angaży, albowiem prawdopodobnie oprócz wynagrodzenia zasadniczego zawierają także inne składniki uposażenia, co do których nie ma informacji, z jakiego tytułu zostały wypłacone, a także czy odprowadzono od nich składki na ubezpieczenia społeczne. Jak już zostało wskazane, pracodawca dokonując przelewu wynagrodzenia na konto pracownika, nie ma obowiązku podania informacji na temat rodzaju i wysokości poszczególnych składników wynagrodzenia pracownika, jak również odnośnie tego, czy od powyższych kwot zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne. Na marginesie należy tylko podkreślić, że nierzetelne wypełnianie obowiązków pracodawcy w przedmiocie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnionego pracownika nie może wywoływać ujemnych konsekwencji dla tego ostatniego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 r., sygn. akt I UK 205/05). Zgodnie bowiem z § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Nie ma tu natomiast mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek. Jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu i otrzymywania wynagrodzenia w określonej wysokości został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia i nie odprowadzał składek od wypłacanego mu wynagrodzenia. Jednocześnie organ rentowy nie przedstawił żadnych konkretnych uwag i argumentów podważających miarodajność przedłożonych przez odwołującego dokumentów w postaci oryginałów poleceń przelewów wynagrodzeń za lata 1991-1993 lub, co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość. Zastrzeżenia organu rentowego w tym względzie mają znaczenie jedynie subiektywnej oceny, nie popartej żadnymi

nowymi dowodami. Skoro zatem z przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów w postaci oryginałów poleceń przelewów wynagrodzeń za okres 1991-1993 jednoznacznie wynika, jakie faktycznie wynagrodzenie wnioskodawca otrzymywał w spornym okresie czasu, to brak jest podstaw do odmówienia tym dokumentom mocy dowodowej. Jeszcze raz należy bowiem podkreślić, że przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z przepisów tego Kodeksu. Przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie zawierają natomiast dodatkowych ograniczeń w stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235 - 309 k.p.c.). Oznacza to, że fakty, od których uzależnione jest prawo do określonego świadczenia, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków. W wyroku z dnia 25 lipca 1997 r., (II UKN 186/97), Sąd Najwyższy stwierdził, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty. Wobec powyższego, brak dokumentacji płacowej określonej w § 20 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, nie uzasadnia automatycznie przyjęcia wynagrodzenia określonego w angażach, jeżeli ubezpieczony udowodnił innymi dowodami uzyskiwanie w spornym okresie czasu przychodów wyższych od przychodów, wynikających z uwzględnionej przez organ rentowy dokumentacji.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych oraz wskazanych przepisów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru zaliczył kwoty uwidocznione w poleceniach przelewów za okres czerwiec, lipiec, wrzesień, październik 1991 r., luty, kwiecień, maj, czerwiec, listopad, grudzień 1992 r. oraz luty, marzec i październik 1993 r., o czym orzekł w pkt. I sentencji wyroku.

Odnosząc się natomiast do pozostałego okresu zatrudnienia odwołującego C. P. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. w latach 1991-1993, Sąd Okręgowy miał na uwadze, że trzy z przedłożonych przez odwołującego oryginałów poleceń przelewów wynagrodzeń zostały sporządzone w sposób zupełnie nieczytelny, zarówno co do wskazania konkretnego miesiąca, jak i kwoty, która za ten miesiąc została odwołującemu wypłacona tytułem wynagrodzenia za pracę. Strona przedstawiająca dowód z dokumentu, który znajduje się w jej posiadaniu, odpowiedzialna jest natomiast za stan tego dokumentu i tym samym jego przydatność do stwierdzenia określonego faktu. W niniejszej sprawie odpowiedzialność procesową z tytułu przedstawienia dowodu, z którego nie sposób odczytać zarówno kwoty wynagrodzenia, jak również okresu, za jaki zostało ono wypłacone, ponosi odwołujący. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy pominął ww. dokumenty w postaci trzech oryginałów poleceń przelewów wynagrodzeń za 1993 r., albowiem z uwagi na fakt, że były one kompletnie nieczytelne, nie mogły stanowić dowodu w sprawie. Z tych też względów, w tej części odwołanie zostało oddalone na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. II sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.